

Checklista - Undersökning

Detaljplan för Gräsö 1:152 Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2023-01-12

Inledning

Vid upprättande av plan eller program ska kommunen undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökningen är den process som ska leda fram till ett ställningstagande i frågan om en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) ska göras eller inte. Undersökningen innebär att kommunen identifierar de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och samråder frågan med Länsstyrelsen.

Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Planområdet

Planområdet består av fastigheten Gräsö 1:152 som är drygt 1 hektar stor. Kommunen har tidigare bedrivit en grundskola på fastigheten. Skolbyggnaden står kvar men verksamheten är nedlagd, med undantag av en förskola som fortfarande använder en del av byggnaden (den södra ”flygeln”).

Förskolan hyr numera lokalerna av Östhammarshem, som är den nya fastighetsägaren efter det att kommunen sålde fastigheten under 2022.

Fastigheten omfattas av detaljplan från 1989, Gräsö kyrktrakt. Planen har Lantmäteriets aktbeteckning 03-90:62 och kommunens arkivnummer 5.69. Hela fastigheten får enligt planen användas för skola, förskola, barnstuga. I översiktsplanen (2016) är fastigheten utpekad som del av ett tätbebyggt område med utveckling av blandad bebyggelse.

Detaljplanens syfte

Detaljplanen ska undersöka möjligheterna att göra om hela eller delar av fastigheten för bostadsändamål. Möjliga utfall av detaljplanen kan t.ex. bli att:

- Befintlig förskoleverksamhet är kvar och resten av den befintliga byggnaden byggs om till bostäder.
- Befintlig förskola och/eller idrottshall är kvar, samtidigt som nya byggrätter för bostäder skapas bredvid redan befintlig byggnad.
- Hela den befintliga byggnaden rivs och ersätts av nya byggnader för bostadsändamål.
- Hela den befintliga byggnaden byggs om för bostadsändamål och inga nya byggnader uppförs.

Detaljplanen ska utreda vilket/vilka av alternativen som är mest lämpliga med hänsyn till markbeskaffenhet, allmänna intressen, m.m.. En viktig del i processen är också att skapa förutsättningar för bebyggelse som är väl anpassad till den närbelägna och historiska kyrkomiljön.

Bedömningsunderlag

Undersökningen genomförs genom en checklista. Checklistan ska ge en helhetsbild av effekterna av en detaljplan. Checklistan ger kunskap om vilka frågor som berörs, samt vilka frågor som innebär risk för betydande miljöpåverkan för aktuell detaljplan. Avslutningsvis sker en sammanvägd bedömning av de frågeställningar som bedömts medföra risk för betydande miljöpåverkan. Checklistan inkluderar skyddsvärden, effekter på miljön, samt effekter på hälsa och säkerhet.

		Berörs?	
		Ja	Nej
Alltid betydande miljöpåverkan			
Det ska alltid antas vara betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Dessa är de verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken (7 kap. 28 a § MB).			
1. Särskilda skyddsområden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet, Natura 2000)			X
2. Särskilda bevarandeområden enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet, Natura 2000)			X
Kommentar			
Om planen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § miljöbedömningsförordningen (eller bilagan till förordningen) kan betydande miljöpåverkan antas. Trots 2 § ska en undersökning alltid genomföras för detaljplaner enligt PBL.			
Anger planen förutsättningar för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?			X
Kommentar			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP (betydande miljöpåverkan)?	Nej
1. Förordnanden och skyddsvärden				
1.1	Berörs riksintressen?	X		
1.2	Berörs naturreservat?			X
1.3	Berörs biotopskydd?			X
1.4	Berörs djur- och växtskyddsområden?			X
1.5	Berörs strandskyddsområden?	X		
1.6	Berörs miljöskyddsområden?			X
1.7	Berörs vattenskyddsområden?			X
Kommentar	Riksintressen som berörs: Öregrunds-Gräsö skärgård, område av riksintresse för friluftsliv. Samt högexploaterad kust Arkösund-Forsmark. Södra delen av fastigheten omfattas av strandskyddsbestämmelser.			

Effekter på miljön		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
2.	Högt naturvärde, nyckelbiotoper, ekologiskt känsliga områden, naturresurser			
2.1	Berörs område som utpekats i Länsstyrelsens eller kommunens naturvårdsplan som högt naturvärde?			X
2.2	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering?			X
2.3	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering?			X
Kommentar				
3.	Kulturmiljö			
3.1	Berörs fornlämning?	X		
3.2	Berörs kulturhistoriskt värdefull miljö?	X		
Kommentar	På fastigheten finns en lämning i form av en gammal husgrund, L1939:4897. Lämningen har ingen antikvarisk bedömning. Fastigheten är också med i det kommunala kulturmiljöprogrammet Jord och Järn. Där beskrivs området som centralt för Gräsös historia. Här finns öns enda gravfält som visar på bebyggelsekontinuitet från förhistorisk tid, sockenkyrka från 1600-talet, m.m..			
4.	Landskaps- och stadsbild & sociala värden			
4.1	Finns risk att planen medför påverkan på landskapsbilden?	X		
4.2	Finns risk att planen medför påverkan på stadsbilden?			X
4.3	Finns risk att planen medför påverkan på sociala värden?			X
Kommentar	Fastigheten är synlig för alla som kommer med färjan från fastlandet och vidare ut på Gräsö. På det sättet kommer alla förändringar som detaljplanen medger att påverka intrycket man får av landskapet och miljön vid ankomst till Gräsö.			
5.	Transport och kommunikation			
5.1	Berörs viktiga transport- eller kommunikationsleder?			X
Kommentar				
6.	Rekreation och rörligt friluftsliv			
6.1	Finns risk att planen påverkar kvaliteten eller kvantiteten på någon rekreativ möjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)?			X
Kommentar	Om den befintliga lekplatsen på fastigheten tas bort av fastighetsägarna finns ett önskemål från kommunen om att flytta utrustningen till den kommunägda fastigheten nordväst om planområdet.			

7.	Mark			
7.1	Finns risk att genomförandet av planen medför instabilitet i mark eller geologiska grundförhållanden - risk för skred, ras etc.?			X
7.2	Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation?			X
7.3	Finns risk att planen medför förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö?			X
Kommentar				

8.	Luft och klimat			
8.1	Finns risk för väsentliga luftutsläpp?			X
8.2	Finns risk för obehaglig lukt?			X
8.3	Finns risk för förändringar i lufrörelser, luftfuktighet, temperatur eller klimat (regionalt eller lokalt)?			X
8.4	Finns risk för skador på byggnader?			X
Kommentar				
9.	Vatten			
9.1	Finns risk för förändringar av grundvatten- eller ytvattenkvaliteten?			X
9.2	Finns risk för förändringar av flödesriktningen för grundvattnet?			X
9.3	Finns risk för minskning av vattentillgången i någon yt- eller grundvattentäkt?			X
9.4	Finns risk för förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning/uttorkning?			X
9.5	Finns risk för förändrat flöde, riktning eller strömförhållande i något vattendrag eller någon sjö?			X
Kommentar	På fastigheten finns flera energiborrhål som kan vara bra att känna till vid nybyggnation.			
10.	Växter och svampar			
10.1	Finns risk för förändringar i antal eller sammansättning av växtarter eller växtsamhällen?			X

10.2	Finns risk för påverkan av någon hotad växtart eller växtsambälle (enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv, fridlysta)?			X
10.3	Finns risk för införande av någon ny växtart?			X
Kommentar	Vid anläggning av utemiljöer får inga arter som klassas som invasiva användas.			
11.	Areella näringar			
11.1	Påverkas jordbruk, skogsbruk, djurhållning eller fiske?			X
Kommentar				
12.	Djurliv			
12.1	Finns risk för förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter?			X
12.2	Finns risk för påverkan på någon hotad djurart enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv?			X
12.3	Finns risk för försämring av fiskevatten eller jaktmarker?			X
Kommentar				

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Effekter på hälsa och säkerhet				
13.	Störningar, buller, utsläpp, vibrationer, radon, ljus och skarpt sken, lukt			
13.1	Finns risk för ökad ljudnivå som kan medföra att människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden?			X
13.2	Finns risk för nya ljussken som kan vara bländande?			X
13.3	Finns risk för vibrationer?			X
13.4	Finns risk för explosion?			X
13.5	Finns risk för utsläpp?			X
13.6	Finns risk för lukt?			X
13.7	Finns risk att människor utsätts för joniserande strålning (radon)?			X
13.8	Finns risk för påverkan från magnetfält från kraftledningar?			X
13.9	Finns risk för översvänningsproblematik?			X
Kommentar				
14.	Miljöpåverkan från omgivningen			

14.1	Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt varvid miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas lagrade i marken?			X
14.2	Finns målpunkt eller transportled för farligt gods inom 150 meter?			X
Kommentar				
15.	Trafiksäkerhet			
15.1	Finns risk att trafikproblem skapas eller att trafiksäkerheten äventyras?			X
15.2	Finns risk för ökning av fordonstrafik?			X
Kommentar				
16.	Omkringliggande projekt			
16.1	Finns andra projekt som innebär miljöpåverkan inom planområdet?			X
16.2	Har denna plan betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan?			X
Kommentar				

	Berörs?		
	Ja	Risk för BMP?	Nej
Miljö kvalitetsnormer & miljömål			
Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som regleras i 5 kap. miljöbalken. Normer kan meddelas av regeringen i förebyggande syfte eller för att åtgärda befintliga miljöproblem, för att de svenska miljömålen ska uppnås eller för att kunna genomföra EG-direktiv. I fråga om detaljplaner gäller att detaljplan inte får antas om dess genomförande skulle medverka till att MKN överträds, enligt 5 kap. 3 § MB.			
Luft			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för föroreningar i utomhusluft? Se SFS 2010:477			X
Kommentar			
Fisk- och musselvatten			

Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för fisk- och musselvatten? Se SFS 2001:554				X
Kommentar				
Vatten				
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för vattenförekomster? Se SFS 2004:660				X
Kommentar	Dagvattenhanteringen måste beskrivas och hanteras i fortsatt planarbete. Om ytterligare ytor tillåts hårdgöras behöver anpassningar göras för att minska ev. påverkan på närmaste recipient.			
Miljömål				
Har relevanta miljömål beaktats vid framtagandet av planförslaget?		X		
Kommentar	Relevanta nationella miljömål är exempelvis: God bebyggd miljö – med koppling till hållbart byggande, kulturmiljö, stadsmiljö etc. Begränsad klimatpåverkan – med koppling till kollektivtrafik etc. Hav i balans – med koppling till relevant dagvattenhantering Levande kust och skärgård - med koppling till relevant dagvattenhantering Ingen övergödning – med koppling till relevant dagvattenhantering.			

Sammanvägd bedömning

Med utgångspunkt i ovanstående frågeställningar görs en sammanvägd bedömning och ett motiverat ställningstagande till om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Riksintressena för friluftsliv respektive högexploaterad kust bedöms inte påverkas negativt av detaljplanen. Eftersom fastigheten redan varit bebyggd sedan tidigare inskränker man inte på något befintligt friluftsområde eller stråk för rekreation. Den bebyggelse som kan bli aktuell syftar främst till att skapa permanentboende och det bedöms därmed inte finnas konflikt med riksintresset för högexploaterad kust, som främst skyddar oexploaterade områden mot att ianspråkta för fritidsbebyggelse.

Påverkan på kulturmiljö, fornlämningar och landskapsbild kan bli en konsekvens av detaljplanen.

När det gäller kulturmiljö kommer planarbetet behöva utreda hur ny bebyggelse och förändring av befintlig bebyggelse kan anpassas för att inte skada kyrkomiljön runt Gräsö kyrka. Detta görs lämpligen med hjälp av gestaltungsförslag och kulturmiljöhistoriska analyser eller dylikt. I tidigare planarbeten som kommunen bedrivit i kyrkomiljöer har en riktlinje varit att gestaltningen underordnar sig den befintliga kyrkomiljön på platsen, genom t.ex. färgval och skala på bebyggelse. Detta ses som lämpligt att göra även i detta arbete. Förslag på gestaltning och analyser kring kyrkomiljön bör tas fram som egna utredningar under planarbetet, snarare än att behandlas i en strategisk miljöbedömning eller miljökonsekvensbeskrivning.

I övrigt bedöms inte natur- eller miljövärden påverkas något särskilt.

Kommunens samlade bedömning är att:

Det berörda planområdet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras.

Medverkande

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har handlagts av följande tjänstemän:

- Samuel Sundin, planarkitekt
- Camilla Andersson, naturvärdessakkunnig
- Lina Lehndal, miljöskyddshandläggare
- Peter Källman, kulturstrateg